

УРОКЪ 24-ый.

VINGT-QUATRIÈ-
ME LEÇON.

Врѣмя Настоящее.

(Présent.)

За да намѣримъ настоящее-то на кой да е глаголь, трѣбува да знаемъ дѣйствително-то причастіе, кое-то служи за съставленіе на три-тѣхъ лица отъ множественно-то число ¹⁾. А то спорядъ всички-тѣ грамматики и словари окончява на **ant**.

Първо-то, второ-то и трете-то множественно лице на настоящее-то ставатъ отъ дѣйствително-то причастіе, като ся измѣни окончяніе-то **ant** за първо-то лице на **ons**, за второ-то на **ez**, а за трете-то на **ent** ²⁾; като:

Първо спряженіе.

Неопредѣлител. Дѣйствител. Неопредѣлител. Дѣйствител.
наклоненіе. причастіе. наклоненіе. причастіе.

Говарѣж (говорити). Кой-то говори Parler. Parlant.
(говорящій) ³⁾

Настоящее,

Говорѣж, говоришь, говори. Je parle, tu parles, il parle.
Говоримъ, говорите, говорятъ. Nous parlons, vous parlez, ils parlent.

Второ спряженіе.

Свършвамъ, кой-то свършва (свър- Finis finissant.
шящій)

Свършвамъ, свършвашъ, свършва. Je finis, tu finis, il finit.
Свършваме, свършвате, свършватъ. Nous finissons, vous finissez, ils finissent.

1) Настояще-то отъ изявително-то наклоненіе, отъ причастіе-то, и отъ неопредѣлително-то наклоненіе, прѣминало-то опредѣлено (Prétérít défini) и страдателно-то причастіе сѣ первообразны части на глагола.

2) И въ четыре-тѣхъ спряженія второ-то единственно лице има окончителнѣ буквѣ s*). Въ първо-то спряженіе трете-то единственно-то лице е еднакво съ първо-то, а въ второ-то и трете-то единственно-то лице е еднакво съ първо-то, а второ-то и трете-то има окончителнѣ буквѣ t, а въ четвърто-то ничто не ся прибави на кореня †.

*) Освѣтъ повелително-то наклоненіе отъ първо-то спряженіе, и освѣтъ нѣкои глаголи отъ второ-то спряженіе, у кои-то ся измѣта s-тъ като parle говори. Нъ пакъ и въ тыя, кога-то повелително-то наклоненіе е придружено отъ мѣстоимѣнія en и у, буква-та s не ся измѣта: като: donnez en à ton frère, дай на брата си; portes у tes livres, занесъ тамо книги-тѣ си.

†) Съ думѣж корень разумѣва ся прѣдидуще-то на окончянія-та er, ir, oir re на неопредѣлително-то наклоненіе; срѣтъ у глагола finir, свършвамъ, слогътъ fin, край, е корень.

3) Понеже дѣйствително-то причастіе е излѣзло изъ употребленіе-то у българскій языкъ, мы щемъ прѣвождамы французско-то дѣйствително причастіе размѣшено съ настоящее-то врѣмя и съ относително-то мѣстоимѣніе.